

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії,
права та міжнародних відносин
Ю.В. Подрез
«01» вересня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань: 08 Право
спеціальність: 081 Право
освітньо-професійна програма: Право
Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
«31» серпня 2021 р.
Голова: Моцак С.І., кандидат
педагогічних наук, доцент

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Юридична деонтологія
Викладач	Апаров Андрій Миколайович, доктор юридичних наук, професор Кучук Андрій Миколайович, доктор юридичних наук, професор
Профайл викладача	https://law.sspu.edu.ua/zahalna-informatsiia
Конт. тел.	+38 (0542) 685-992
E-mail:	kucshuk@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=3494
Консультації	https://law.sspu.edu.ua/studentam/konsultatsii-vykladachiv

Анотація до дисципліни

Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія» є нормативною та сприяє формуванню фундаментальних загальноправових знань, становленню правника, що діє на засадах верховенства права, людських прав, відповідно до етичних вимог.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є етичні норми, що висуваються до правника.

Міждисциплінарні зв'язки: «Юридична деонтологія» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами: 1) філософією права, що становить її концептуально-методологічний фундамент, покликана надати світоглядне пояснення феномену етичних норм з погляду сутності людського буття та системи цінностей, на яких вони ґрунтуються; 2) загальною теорією права, висновки й узагальнення якої є необхідним підґрунтям для більш повного і всебічного дослідження змісту етичних вимог до правника; 3) галузевими юридичними дисциплінами.

Виходячи з мети викладання юридичної деонтології, її вивченню не передуює опанування інших правничих навчальних дисциплін. Навпаки, опанування юридичної деонтології є передумовою успішного вивчення інших правничих дисциплін.

Мета і завдання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна теорія права» є: оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями про правила професійної етики правника.

Завдання дисципліни: надати системне уявлення про сукупність етичних норм, що висуваються до правника.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Формат дисципліни «Юридична деонтологія»

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
	90 годин
лекції	18
практичні заняття/ семінарські	22
консультації	2
самостійна робота	48

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/ годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Обов'язкова/ вибіркова
2021/2022	1	1-й	3 кредити/ 90 год.	1	залік	обов'язкова

Результати навчання

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 18. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

Тематичний план вивчення дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» складається з 11 тем:

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Юридична деонтологія».

Тема 2. Національні та міжнародні стандарти професійної діяльності правника. Службовий етикет

- Тема 3. Психологічна культура правника.
- Тема 4. Моральна культура правника.
- Тема 5. Естетична культура правника.
- Тема 6. Комунікативна культура правника
- Тема 7. Професійна деформація правника: форми прояву та профілактика
- Тема 8. Правила адвокатської етики.
- Тема 9. Суддівська етика.
- Тема 10. Правила професійної етики нотаріусів.
- Тема 11. Правила професійної етики прокурорів

Політика дисципліни

Несвоєчасно виконані завдання не можуть бути оцінені у максимальну кількість балів, передбачену за їх виконання.

Пропущені семінарські заняття слід відпрацювати (згідно з графіком надання консультацій науково-педагогічним складом кафедри).

Академічна доброчесність

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Факти порушення особами, що навчаються, норм Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка виносяться на розгляд Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Університету, він може звернутися за консультацією до Комісії.

За порушення правил академічної доброчесності особи, що навчаються в університеті, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як: попередження; повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); позбавлення академічної стипендії; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з університету.

Система оцінювання та вимоги

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання здобувачами вищої освіти всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального матеріалу шляхом поточного та підсумкового контролю.

Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час відвідування лекцій, участі у семінарах та виконання інших видів роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **66 балів:** аудиторна робота: на семінарських заняттях – підготовка доповідей і виступ в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю; участь у роботі малих груп, розв'язуванні кейсів, демонстрація навичок soft skills; активна участь у лекційному занятті враховується при виставленні оцінки за відповідну тему;

- **34 бали:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка рефератів, есе, презентацій; розв'язання кейсів, участь у наукових заходах.

Разом - **100 балів.**

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://spsu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravovabaza>).

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені цією робочою програмою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Ведерніков Ю.А., Кульбач С.О., Кучук А.М. Юридична деонтологія. Дніпропетровськ: Вид-во «Свідлер А.Л.», 2011. 206 с.
2. Гапотій В.Д., Мінкова О.Г. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.
3. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою від 29 листопада 1985 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_114.
4. Декларація про захист усіх осіб від насильницького зникнення. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 р. № 47/33 URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_225.
5. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
6. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343#Text
7. Керівні принципи, щодо ролі осіб, які здійснюють судове переслідування від 27 серпня - 7 вересня 1990 р URL http://zakon.rada.gov.ua/go/995_859.
8. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів. Затверджений Всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>
9. Кодекс суддівської етики. Затверджений XI черговим з'їздом суддів України. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. URL zakon.rada.gov.ua/go/995_004.
11. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. URL zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
12. Незалежність, дієвість та роль суддів URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_323#Text
13. Основні принципи про роль правників. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_313#Text
14. Петришин О. В., Зінченко О. В. Юридична деонтологія: посіб. для підгот. до заліків та іспитів Харків : Право, 2017. 84 с.
15. Правила адвокатської етики. Затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 9 червня 2017 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
16. Правила професійної етики нотаріусів України. Затверджено наказом Міністерства юстиції України 7 червня 2021 р. № 2039/5. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#n7>
17. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 5 липня 2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/5076-17#Text>
18. Про безоплатну правову допомогу. Закон України від 2 червня 2011 р. *Офіційний вісник України*. 2011. № 51. Ст. 2009.

19. Сливка С. С. Юридична деонтологія: підручник. Вид. 6-те. К.: Атіка ; Х. : Право, 2015. 296 с.
20. Стандарти незалежності правничої професії URL <http://pravolib.pp.ua/ist-12--idz-ax247--nf-26.html>
21. Тетарчук І.В. Юридична деонтологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. ЦУЛ, 2020. 158 с.
22. Юридична деонтологія. Від навчання до практики: навч. посіб. / [Л. В. Радовецька, С. П. Лясковська, О. О. Тихомиров та ін.]. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 296 с.

Додаткові:

1. Бігун В.С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення: монографія. URL <https://bit.ly/2Lcq734>
2. Бігун В.С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі. К.: Юстиніан, 2006. 272 с.
3. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч. посібник. К.: Знання, 2010. 655 с.
4. Кучук А.М. Права людини: соціокультурний і деонтологічний аспекти. PRÁVA A SLOBODY ČLOVEKA A OBČANA: MECHANIZMUS ICH IMPLEMENTÁCIE A OCHRANY RÔZNYCH OBLASTIACH PRÁVA: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie (19-20. septembra 2014, Bratislava, Slovenská republika). Bratislava, 2014. 68-70.
5. Макаруч В.В. Історичний розвиток юридичної деонтології в СРСР. Порівняльно-аналітичне право. 2020. №1. С. 42-44.
6. Юридична деонтологія і професійна етика та логіка для юристів: навчально-методичний практикум для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей «Право» і «Міжнародне право». Тернопіль, 2019. 116 с.
7. Burbano, V. C., Mamer, J., & Snyder, J. (2018). Pro bono as a human capital learning and screening mechanism: Evidence from law firms. *Strategic Management*, 39(11), 2899-2920. <https://doi.org/10.1002/smj.2947>.
8. Kuchuk, A. M., Andrusyshyn, B. I., Bilozorov, Y. V., Minchenko, O. V., & Filianina, L. A. (2021). Lawyer's emotional intelligence and professional ethics development: aspects of the widespread introduction of legal clinic. *Linguistics and Culture Review*, 5(S2), 608-618. <https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS2.1395>
9. Paterson A. (2016) Lawyers' ethics and professional responsibility, *Legal Ethics*, 19:1, 177-181, DOI: 10.1080/1460728x.2016.1165972

Інформаційні ресурси:

1. Lex: правовий портал: http://ukr-pravo.at.ua/index/porivnjajne_pravoznavstvo_novij_pidruchnik_z_porivnjajnego_pravoznavstva/0-4320
2. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу:
<http://portal.rada.gov.ua/>

4. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>

5. Юридичний портал: навчальна і довідкова література:
<http://yport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.